

inkubatorpomyslow.org.pl

Klub dyskusyjny dla dorosłych użytkowników komunikacji wspomagającej i alternatywnej

KLUB DYSKUSYJNY
DLA DOROSŁYCH
UŻYTKOWNIKÓW AAC

Klub dyskusyjny to przestrzeń (stacjonarna lub online) stworzona dla grupy osób korzystających z komunikacji wspomagającej i alternatywnej (ang. *augmentative and alternative communication*, w skrócie AAC), w której mogą spotykać się na wspólne rozmowy. Klub jest miejscem, w którym uczestnicy mający podobne problemy z komunikowaniem się mogą swobodnie rozmawiać, dyskutować, nawiązywać relacje, a także poruszać ważne dla nich tematy dotyczące życia osób z niepełnosprawnością oraz swoich zainteresowań, pasji i codzienności. To także sposób na ćwiczenie w praktyce sprawności w konwersacji oraz utrwalenie umiejętności, które użytkownicy AAC nabyli w czasie wieloletniego porozumiewania się i podczas terapii z zakresu AAC.

Formuła klubu dla dorosłych użytkowników AAC zakłada, że dorosłe osoby z niepełnosprawnością uczestniczące w spotkaniach mogą dzielić się swoimi doświadczeniami, planami, zrealizowanymi i niezrealizowanymi marzeniami, rozmawiać o swojej drodze do samodzielności, sukcesach i porażkach. Klub dla dorosłych zakłada, że są oni przygotowani w procesie edukacji i terapii do prowadzenia swobodnego dialogu z poszanowaniem każdej osoby uczestniczącej w spotkaniu.

Dla kogo, czyli kto jest odbiorcą innowacji?

Innowacja adresowana jest do dorosłych osób używających komunikacji wspomagającej i alternatywnej. Osoby te często miewają trudności z inicjowaniem i prowadzeniem rozmowy, co nieraz związane jest z współwystępującą niepełnosprawnością ruchową lub nieznaną otoczeniu przez otoczenie ich sposobów komunikowania się. Użytkownicy AAC nierzadko czują się więc niezrozumiani, onieśmieleni i zdenerwowani oraz potrzebują pomocy w nawiązaniu nowych znajomości.

Przez kogo, czyli kto może wdrożyć innowację?

Organizatorami klubu mogą być placówki, instytucje i organizacje, które działają na rzecz osób z niepełnosprawnością ruchową oraz na rzecz osób o złożonych potrzebach komunikacyjnych, a także uczelnie kształcące studentów i studentki w obszarach: pedagogiki, rehabilitacji, psychologii lub innych nauk związanych z pracą z osobami z niepełnosprawnością.

Po co, czyli na jakie problemy odpowiada innowacja?

Dla większości z nas komunikacja wykracza poza bliskie relacje w kręgu rodzinnym. Rozmawiamy z wieloma różnymi osobami, z wielu różnych powodów. Często komunikujemy się z naszymi sąsiadami i znajomymi, a także z ludźmi, którzy świadczą nam jakieś usługi, np. z kierowcą autobusu, sprzedawcą, urzędnikiem, lekarką, kelnerką, nauczycielem.

Osoby używające komunikacji wspomagananej i alternatywnej również mają takie potrzeby, jednak możliwość ich realizacji jest znacznie utrudniona z powodu kłopotów z inicjowaniem i prowadzeniem rozmowy, co nieraz związane jest z współwystępującą niepełnosprawnością ruchową.

Użytkownicy AAC często czują się więc nierozumiani, onieśmieleni i zdenerwowani oraz potrzebują pomocy w nawiązaniu nowych znajomości.

Jak to się stało, czyli jak powstała innowacja?

Inicjatorką innowacji jest Karolina Kamińska, która – bazując na swoich osobistych i zawodowych doświadczeniach – uruchomiła ją wspólnie z Hubertem Żelazko i Gabrielą Lorens. Wszyscy troje są neurologopedami, specjalistami pracującymi na co dzień z pacjentami z trudnościami w porozumiewaniu się, posługującymi się komunikacją alternatywną i wspomagającą. W trakcie testowania tej metody, aby możliwe było udoskonalanie formy spotkań klubu dyskusyjnego, innowatorów wspierała specjalistka z zakresu komunikacji AAC, superwizorka – Agnieszka Pilch.

Jak to zrobić, czyli jak krok po kroku wdrożyć u siebie innowację?

Dorośli użytkownicy AAC są osobami o złożonych potrzebach w komunikowaniu. To najczęściej osoby, które rzadko wychodzą z domu i są pozbawione są okazji do aktywnego uczestniczenia w życiu społecznym. Wiele z nich nie jest aktywna zawodowo. Często pozostają na stałe w domach i nie mają dostępu do urządzeń wysokiej technologii i internetu. Nie sprzyja to utrzymywaniu regularnych kontaktów z osobami spoza rodzinnego otoczenia. Można spróbować do nich dotrzeć za pomocą Facebooka (poprzez organizowanie wydarzeń i zamieszczanie postów z informacjami na różnych grupach), komunikatory internetowe (poprzez przesyłanie wiadomości do konkretnych osób, specjalistów i znajomych) oraz e-mailowe zaproszenia i prośby o kontakt do instytucji działających

na rzecz osób z niepełnosprawnością. Należy się jednak nastawić, że zrekrutowana grupa nie będzie liczna, co nie jest żadną przeszkodą w stworzeniu klubu – grupa, która powstała w ramach pilotażu liczyła 10 osób i spotykała się raz w miesiącu.

Klub może być prowadzony w formie stacjonarnej lub zdalnej, w zależności od preferencji i możliwości organizatorów i uczestników. Do organizacji spotkań klubu w formie online niezbędny jest oczywiście dostęp do internetu, a także platforma do prowadzenia wideokonferencji, dająca możliwość spotkań w podgrupach (pokojach), np. Zoom. Organizacja klubu dyskusyjnego w takiej formie może zatem wymagać przeszkolenia z obsługi platformy wideokonferencyjnej. W przypadku spotkań stacjonarnych organizacja wymaga lokalu odpowiednio przystosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową. Dodatkowo trzeba zapewnić uczestnikom transport, poczęstunek oraz – w przypadku formy hybrydowej – komputer, mikrofon, nagłośnienie i projektor.

Niezależnie od formuły trzeba zapewnić obecność osób prowadzących i partnerów komunikacyjnych, przydatny jest też superwizor, który obserwuje spotkania klubu, a także dzieli się swoją wiedzą, doświadczeniem i spostrzeżeniami z osobami prowadzącymi, pomagając w ten sposób doskonalić formułę spotkań.

W trakcie pilotażu spotkania klubu odbywały się z średnio raz w miesiącu (częściowo online, częściowo stacjonarnie). Trwały około 2 godzin w przypadku spotkań online i około 3 godzin w przypadku spotkań na żywo. Wydaje się, że czas spotkania nie powinien być dłuższy. W spotkaniach klubu brało udział stale od 8 do 12 użytkowników AAC, około 10–15 studentów logopedii, trzy osoby prowadzące oraz jeden superwizor. Ze względów organizacyjnych grupa nie powinna być liczniejsza.

Każde spotkanie powinno być prowadzone według ustalonego planu, zgodnie ze wspólnie przyjętymi zasadami, takimi jak nieprzerywanie innym, niekrytykowanie cudzych wypowiedzi, prawo do własnego zdania, odmowy wypowiedzi czy odpowiedzi na pytania, konieczność zachowania tajemnicy wypowiedzi innych użytkowników, wypowiadanie się tylko we własnym imieniu. Formuła spotkań powinna być otwarta na gości i aktualne wydarzenia, a także na zmianę tematu dyskusji na życzenie użytkowników. Każdy z uczestników powinien mieć również prawo, jeśli odczuwa taką potrzebę, przedstawić swój osobisty problem lub podzielić się z innymi refleksjami ze swojego życia.

Po spotkaniach klubu warto też odbyć krótkie rozmowy z partnerami komunikacyjnymi, mające na celu podzielenie się odczuciami, przemyśleniami i opiniami.

Czy to działa, czyli jak innowacja pomaga odbiorcom?

Aktywność społeczna, której komunikacja jest kluczową składową, jest bardzo istotna dla rozwoju i jakości życia. Zwiększa poczucie sensu życia i przynależności. Ma korzystny wpływ na zdrowie, zmniejsza ryzyko depresji. Jest potrzebna do nawiązywania kontaktów, przyjaźni i długoterminowych związków. Uczestnictwo w życiu szerszej społeczności, interakcje towarzyskie, wspólne uczenie się, zabawa czy wypoczynek stymulują i wspierają budowanie relacji. Dlatego udział w klubie dyskusyjnym daje osobom posługującym się AAC liczne korzyści. Oto niektóre z nich:

- możliwość publicznego wypowiedzania się,
- uwolnienie od napięcia związanego z samodzielnym wypowiedzaniem się,
- okazja do porozumiewania się z innymi osobami o podobnych trudnościach,

- możliwość zobaczenia, jak odbierana jest własna wypowiedź przez inne osoby,
- czerpanie inspiracji z wypowiedzi innych,
- dzielenie się doświadczeniami i zainteresowaniami,
- wystarczający czas na opracowanie i przedstawienie własnej wypowiedzi,
- respektowanie zasad komunikacji, wzajemny szacunek,
- komunikowanie się z różnymi partnerami komunikacyjnymi,
- poczucie akceptacji w grupie rozmówców,
- nawiązanie nowych relacji, rozwój społeczny.

Ile to kosztuje?

Uruchomienie i prowadzenie klubu dyskusyjnego wiąże się oczywiście z kosztami. Są one zależne od formuły klubu.

W przypadku jednodniowego **spotkania odbywającego się na żywo** niezbędne jest:

- wynajęcie sali (około 500 zł),
- zapewnienie poczęstunku (w zależności od liczby uczestników, asystentów oraz opiekunów – 40 zł na osobę),
- jeśli dotyczy: pokrycie kosztu transportu osób dojeżdżających z innych miast (przejazd z innego miasta w obie strony może kosztować 2000 zł, przewóz w ramach jednego miasta wynajętym dostępnym samochodem to 300 zł).

W przypadku spotkania odbywającego się online niezbędne jest wykupienie subskrypcji platformy komunikacyjnej, np. Zooma (około 900 zł za roczny abonament).

Kto za tym stoi, czyli o autorkach innowacji

Karolina Kamińska – neurologopedka, pedagożka specjalna, terapeutka wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, terapeutka komunikacji AAC. Absolwentka Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie na kierunku pedagogika specjalna oraz Uczelni Łazarskiego na kierunku neurologopedia i wczesne wspomaganie rozwoju. Doświadczenie zawodowe zdobyła, pracując jako logopedka w poradniach oraz przedszkolach i szkołach specjalnych. Specjalizuje się we wdrażaniu komunikacji alternatywnej i wspomagającej.

Agnieszka Pilch – superwizorka innowacji, specjalistka z zakresu komunikacji AAC, oligofrenopedagog, terapeutka wczesnego wspomaganie rozwoju, informatyczka. Jest przewodniczącą Rady ds. komunikacji wspomagającej alternatywnej oraz tekstu łatwego do czytania i zrozumienia. Jest też prezeską Stowarzyszenia Mówić bez Słów – ISAAC POLSKA, oraz wiceprezeską Stowarzyszenia AAC-owi Przyjaciele. Osobiście prowadzi też otwarty dzięki testowaniu innowacji klub dyskusyjny dla użytkowników AAC w Zamościu.

Więcej informacji

Więcej informacji, w tym poradnik dotyczący organizacji klubu dyskusyjnego, znajduje się na stronie: <https://inkubatorpomyslow.org.pl/innovacja/klub-dyskusyjny-dla-doroslych-uzytownikow-aac>.

Kontakty

Karolina Kamińska

k.kaminska1993@gmail.com

+48 515 157 731

Adam Chabiera

Inkubator pomysłów prowadzony przez Fundację Stocznia

innovacje@stocznia.org.pl

(22) 378 39 73

inkubator pomysłów

Niecodzienne rozwiązania codziennych problemów

Tekst: Katarzyna Sadło, Adam Chabiera

Redakcja i korekta: Urszula Drabińska

Zdjęcia: Monika Szachow (DL Promotion)

Projekt i skład: Kotbury, www.kotbury.pl

czerwiec 2023

Laboratorium
Innowacji
Społecznych

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

